

Capitolul 4

Angajat, sau antreprenor?

Se pare că dilema zilelor noastre pune în balanță varianta de a munci ca simplu angajat sau de a-ți încerca norocul cu propria afacere. Am foarte mulți prieteni și colegi care trăiesc, la propriu, această dilemă: „Aș vrea să fac ceva, dar nu știu ce“, mărturisesc unii, sau „M-am săturat să muncesc pentru alții, aș vrea să fac ceva pentru mine“. Bineînțeles că toată lumea are pretenția de a veni cu acea idee unică, minunată care presupune investiție minimă, muncă puțină, dar bogăție peste noapte. Este aceasta o caracteristică a românilor, să vrem mult cu minimum de efort, sau este general valabil și pentru alte nații?

Într-adevăr, antreprenoriatul este mai dinamic ca oricând în România, observându-se o creștere a vizibilității în mass-media a poveștilor antreprenoriale de succes. Este un subiect de discuție foarte efervescent, în fiecare săptămână anunțându-se noi și noi inițiative cu focus pe acest subiect, de la *hub*-uri la evenimente de *pitching* sau *networking*, la tranzacții care implică *startup*-uri în tehnologie.

Ce ar putea implica însă o astfel de alegere: angajat, sau antreprenor? Care ar fi riscurile aferente fiecărei opțiuni și ce ar

înclina, în final, balanța în favoarea uneia sau alteia? De ce ai alege să fii angajat și mai ales angajat într-o multinațională? Vă avertizez că multe aspecte menționate pot fi clar parte din valorile promovate de companii, dar în practică lucrurile nu stau chiar așa. Pe de o parte, vorbim despre siguranța locului de muncă, sau cel puțin așa ar trebui, când nu trăim vremuri de criză. Acest aspect ar veni la pachet cu un venit sigur și cert (lucrez de mai bine de șapte ani în cadrul aceleiași corporații și nu a fost lună în care să nu-mi primesc salariul). Pe de altă parte, poți căpăta experiență pe cheltuiala companiei și ai posibilități de creștere și de promovare în carieră (asta în măsura în care te ții de treabă și ai și un dram de noroc, bineînțeles). Să nu uităm și de echilibrul viață profesională-viață personală pe care-l poți câștiga prin intermediul unui program fix, un program care-ți permite să știi exact câte ore vei petrece la birou și când vei putea pleca acasă, la familie.

Este adevărat că, asumându-ți calitatea de antreprenor, îți asumi, de fapt, niște riscuri, dar și satisfacția este pe măsură. Vorbim despre mulțumire sufletească pentru succesul unei afaceri pe care ai promovat-o și ai dezvoltat-o singur, dar și despre satisfacție financiară atât timp cât crești o afacere corectă și sănătoasă și, ca să o spunem și pe aia dreaptă, atât timp cât ai ceva noroc. Ca antreprenor, lumea se deschide în fața ta, având posibilitatea de a interacționa și de a socializa cu o varietate de oameni dintr-o varietate de domenii, ceea ce-ți va da prilejul unei dezvoltări personale adecvate (îți faci prieteni cu care poți colabora, dar și dușmani de care înveți să te aperi). Potrivit Indexului Global al Antreprenoriatului (2015), țările cu cel mai mare potențial antreprenorial sunt Statele Unite ale Americii (locul 1), Canada (2) și Australia (3), urmate de Marea Britanie (4) și de Suedia (5). La polul opus, cele mai slabe performanțe se înregistrează în Malawi (locul 128), Uganda (129) și Bangladesh (130). România se

află pe locul 42 din 130 într-un top al potențialului antreprenorial, realizat de Institutul Global de Antreprenariat și Dezvoltare (GEDI), o organizație ce studiază legăturile dintre antreprenariat, dezvoltare economică și prosperitate. Studiul urmărește potențialul de a înființa *startup*-uri, analizând treizeci și patru de variabile investiționale în 130 de state de pe glob. Pentru stabilirea clasamentului, au fost analizați factori precum percepția cetățenilor asupra oportunităților de afaceri, acceptarea riscurilor, inovația, competitivitatea sau absorbția pe piață a tehnologiei.

Surprinzător, potrivit datelor furnizate de Global Entrepreneurship Monitor și de Comisia Europeană, România este prima țară din Uniunea Europeană din punct de vedere al intențiilor antreprenoriale, 27% dintre români declarând că vor să pornească la drum pe cont propriu. Procentajul este mai mult decât dublu față de media înregistrată în Uniunea Europeană. Ne numărăm printre primele țări europene și când vine vorba despre modul în care antreprenoriatul este privit în societate. 71% dintre români consideră antreprenoriatul ca o alternativă de carieră excelentă, în comparație cu doar 58% dintre europeni, în timp ce 74% din populația României consideră că antreprenorii au un statut privilegiat în societate. Ocupăm însă penultimul loc la nivel european din punct de vedere al sustenabilității inițiativelor antreprenoriale: mai bine de jumătate dintre companiile nou înființate nu reușesc să supraviețuiască perioadei critice de patruzeci și două de luni (acestea se închid sau își suspendă activitatea). Rata de închidere a companiilor nou înființate este de patru procente, a doua cea mai mare din Uniunea Europeană, după Slovacia (potrivit unui studiu Akcees).

Așadar, apetitul românilor pentru antreprenariat este în continuă creștere, dar să nu uităm că mai avem multe de îmbunătățit,

cum ar fi educația antreprenorială, sistemul birocratic sau dificultatea cu care se pot accesa finanțările necesare (de exemplu, fondurile europene). Mulți antreprenori aplică principiul celor „3 P” când vine vorba de obținerea fondurilor necesare demarării unei afaceri, adică apelează la „Părinți, Prieteni și Proști”, dar trebuie să recunoaștem că acest demers nu este unul sănătos pe termen lung.

E clar că riscuri, avantaje și beneficii există de ambele părți. Depinde numai de tine să faci alegerea corectă, în funcție de ce-ți dorești și de ceea ce crezi că ți se potrivește mai bine. Nu avem o rețetă a succesului standard, dar putem beneficia de opinii și de sfaturi, unele mai avizate decât celelalte. De exemplu, în cazul salariaților, pentru atingerea succesului mult dorit se recomandă utilizarea eficientă a ultimelor zece minute petrecute la birou. Michael Kerr, speaker internațional și autor al multor cărți (printre care și *You Can't Be Serious! Putting Humor to Work!*), susține că maniera în care închei ziua de lucru are impact direct asupra relațiilor tale personale și asupra gradului de fericire. Așadar, oamenii de succes își revizuiesc activitatea zilei care tocmai a trecut, își evaluează realizările, sarcinile duse la capăt, dar și pe cele de care se vor ocupa în ziua următoare. Important în acest context este să finalizezi ziua cu o notă pozitivă și, odată plecat de la birou, să te deconectezi de tot ceea ce înseamnă muncă. Există rețete și pentru rutina de dimineață: indiferent că faci sport, ieși la plimbare cu câinele sau îți bei cafeaua în timp ce verifici știrile, orice este util atât timp cât te ajută să-ți începi activitatea cu un tonus ridicat, orientat către creativitate și productivitate. Chiar zilele trecute am urmărit o știre potrivit căreia în România s-a înființat o comunitate „5 O’Clock” din care fac parte oameni foarte matinali, iar când zic matinali, spun că se trezesc în fiecare dimineață chiar la ora 5. Aceste persoane au constatat că un asemenea program le permite să

realizeze mult mai multe într-o singură zi și, în plus, îi ajută să echilibreze balanța între viața profesională și cea personală. Inițiatorul mișcării mărturisea că, în general, reușește să termine până la prânz 80% din treburile.

Pe zona de antreprenariat, succesul se presupune că ar veni atunci când scopul tău și ceea ce te motivează în afacerea pe care o dezvoltă nu este câștigul financiar obținut, ci mai degrabă dorința de a face diferența, de a schimba lumea în bine prin acțiunile pe care le întreprinzi sau produsele pe care le promovezi. Aș adăuga aici și credința – să crezi cu tărie în ideea ta și în eforturile pe care le întreprinzi. Un alt factor important este să cunoști încă de la început toate premisele și riscurile pe care ești dispus să ți le asumi, atât financiar, cât și ca timp investit.

Ați putea spune că succesul depinde în mare măsură și de capacitatea intelectuală a fiecărui individ în parte. Logic, oamenii dezvoltăți din punct de vedere al materiei cenușii au mult mai multe șanse să-și atingă scopurile și să reușească indiferent ce și-au propus. S-ar putea să fiți uimiți, dar și aici există păreri care contrazic această teorie, păreri potrivit cărora „oamenii inteligenți eșuează și proștii reușesc în viață“ (sursa: *asaseya.wordpress.com*). Se pornește de la ideea că acțiunea este cheia succesului, iar oamenii deștepți analizează prea mult fiecare idee și consecințele unei potențiale acțiuni, în timp ce persoanele mai puțin dotate nu-și pun asemenea probleme și acționează direct. Așadar, deștepții analizează, în timp ce proștii acționează. Mai mult, oamenii inteligenți se plictisesc repede, au foarte multe idei pe care își doresc să le încerce și, prin urmare, dau dovadă de lipsă de perseverență și de consecvență. Practic, nu au răbdare și nu acordă timpul necesar dezvoltării unei afaceri, renunțând la prima piedică întâlnită, că doar au multe alte idei pe care

le pot încerca. Un prost are idei puține, dar de care se ține cu dinții și, paradoxal sau nu, așa se construiește un brand, prin consecvență. Oamenii deștepți sunt idealști, refuză să accepte realitatea și se luptă adeseori cu sistemul, ajungând de multe ori să fie doar niște neadaptati ai societății. Mai mult, sunt influențați de părerile celorlalți, motiv pentru care preferă să trăiască în propria nesiguranță și să evite orice promovare care i-ar putea aduce în lumina reflectoarelor. Pentru că oamenii deștepți nu au încredere în propriile capacități, se autoevaluează mai jos decât sunt și se vând pe bani mai puțini. Iar în final, ezitarea lor îi face să renunțe definitiv.

„Și dacă ingredientul principal al succesului este acțiunea, tupeul vine imediat, pe locul 2. Cele mai multe confruntări se câștigă cu tupeu, nu cu dreptate sau logică argumentativă. Oamenii deștepți sunt prea corecți, prea modești, prea timizi, prea cu bun-simț, prea la locul lor – fără curaj, fără tupeu, fără inițiativă, căutând mereu un loc calduț de muncă acolo unde nu trebuie să dovedești nimic, ci trebuie doar să scrie pe hârtie că ești, că știi, că etc. Sau se plafonează în tot felul de joburi *low-level*, fără stres, fără responsabilitate, până la pensie. Și trăiesc cu impresia că merită mai mult, chiar și doar pentru faptul că sunt deștepți.“
(<https://andreichira.ro/de-ce-oamenii-inteligenti-esueaza-si-prostii-reusesc-in-viata/>)

Indiferent că suntem angajați sau antreprenori, deștepți sau mai puțin deștepți, este clar că suntem dispuși să facem atâtea sacrificii pentru a atinge ceea ce noi definim succesul, încât uneori uităm ce este mai important, uităm de noi. Când Dalai Lama a fost întrebat ce-l surprinde cel mai mult la umanitate, el a răspuns: „Omul. Deoarece își sacrifică sănătatea pentru a face bani... Apoi își sacrifică banii pentru a-și recupera sănătatea... Apoi este nerăbdător să vină viitorul mai repede și nu trăiește prezentul, rezultatul fiind că el nu trăiește nici în

viitor, nici în prezent... Trăiește ca și cum niciodată nu o să moară și apoi moare fără să trăiască niciodată cu adevărat“.

De curând, am citit pe www.capital.ro un articol pe această temă și mi s-a părut mult prea interesant ca să nu vi-l redau – se numește „Facturile ascunse ale dependenței de birou“ și spune următoarele:

„Angajații sau antreprenorii care-și sacrifică viața personală în favoarea slujbei ori a afacerii au șanse mari să constate, atunci când vor trage linie, că nu ies deloc pe plus.

Un om de afaceri, aflat în vacanță pe o plajă din Mexic, observa zi de zi un pescar care se întorcea din larg, la scurt timp după ce plecase, cu doar câțiva pești în barcă. Curios, îl întrebă de ce nu stă mai mult pe mare ca să prindă mai mult pește. «Păi, prind destui cât să îmi hrănesc familia», răspunse pescarul. «După care mă întorc acasă, să mă joc cu copiii mei. Mâncăm, iar după prânz tragem cu toții un pui de somn. Iar seara merg cu prietenii la taverna din sat – mâncăm, bem, cântăm la chitară și dansăm», mai spuse el. Omul de afaceri clătină nemulțumit din cap: «Ar trebui să petreci mai mult timp pescuind, astfel încât să câștigi mai mulți bani. Cu acești bani îți poți cumpăra o barcă mai mare, cu care să prinzi mai mult pește. Apoi, încetul cu încetul, îți vei permite să cumperi mai multe bărci. Pentru că vei prinde foarte mult pește, va trebui apoi să investești într-o fabrică de conserve. Cu asta vei câștiga și mai mulți bani, astfel încât îți vei putea extinde afacerea în toată țara și, de ce nu, în toată lumea». Pescarul vru să afle continuarea: «Și după aceea?» «După aceea vei fi foarte bogat și îți vei permite să-ți petreci restul vieții pe o plajă, să te joci cu copiii, să-ți faci siesta cu soția și să-ți petreci serile cu prietenii», veni răspunsul.“

Poate că istorisirea de mai sus va fi socotită de mulți drept simplistă, însă zeci de milioane de oameni din întreaga lume și sute

de mii de români ar recunoaște aici unele asemănări cu viața lor. Întreprinzători, top-manageri, șefi de departamente, dar și simpli angajați în funcții de execuție muncesc din greu, mult peste cât și-ar dori cu adevărat, sacrificându-și de multe ori viața personală, relațiile cu familia ori prietenii sau pasiunile reale doar pentru că speră, mai mult sau mai puțin conștient, că astfel vor reuși să urce pe scara profesională și pe cea socială și vor ajunge, la un moment dat, la un nivel de confort financiar care să le aducă, prin miracol, timp liber, afecțiune, prieteni, fericire.

Luăm pe mere, dăm pe pere

Dincolo de „daunele“ la nivel psihic sau social, lipsa acută de timp se transformă, în cele mai multe cazuri, în pierderi financiare destul de ușor cuantificabile. „Lucrez șase zile din șapte, de la zece dimineața la zece seara și chiar mai târziu uneori. Așa că în ziua liberă nu pot și nu vreau decât să mă relaxez și să petrec ceva timp cu fata mea“, povestește Teodora N., manager într-o firmă bucureșteană din domeniul comunicării. „Faptul că muncesc atât de mult îmi aduce, desigur, cheltuieli suplimentare. Pe lângă grădinița privată (300 de euro pe lună), la care am apelat pentru simplul fapt că are un program mai flexibil decât cele de stat (îți poți duce copilul și mai târziu de opt-opt și jumătate și îl poți lua și mai târziu de cinci-cinci și jumătate), am și o bonă care se ocupă de copil seara și uneori sâmbăta. Care mă mai costă 200 de euro pe lună. De curățenie și alte treburi gospodărești (spălat rufe ori călcat) se ocupă o doamnă pe care o plătesc cu 100 de lei pe zi. Vine de trei ori pe săptămână, așa că înseamnă undeva la 300 de euro pe lună. În plus, cu excepția micului dejun și a meselor de duminică, mănânc numai la birou, fie de la firma de catering din clădire, fie comand. Asta estimez că mă

mai costă vreo 50 de lei pe zi, adică aproximativ 300 de euro pe lună“, spune Teodora.

Dar costurile pe care le generează programele supraîncărcate de muncă nu se opresc aici. „Nu ajung aproape niciodată într-un supermarket sau hipermarket. Știu că sunt unele cu orar non-stop, dar sunt prea departe față de traseul meu birou–casă, așa că îmi fac mare parte din cumpărături la magazinul de la parterul blocului. Unde sunt conștient că prețurile sunt și cu 50% mai mari“, mărturisește George, șeful departamentului de marketing dintr-o multinațională din domeniul alimentară. „Iar când e să-mi cumpăr de îmbrăcat sau de încălțat, merg la mall, intru în primul magazin și în maximum un sfert de oră am terminat. Probabil că, dacă ai timp să cauți, găsești aceleași lucruri sau altele și mai frumoase sau mai de calitate la jumătate de preț, dar asta e“, spune el.

Cheltuielile legate de aspectul fizic sunt și ele mai mari în astfel de situații: mereu presați de timp, cei care muncesc mult peste cele patruzeci de ore „reglamentare“ apelează la cele mai convenabile soluții (sala de fitness cea mai apropiată de birou ori salonul de cosmetică cu cel mai generos program de lucru, indiferent dacă raportul preț–calitate nu este nici pe departe cel mai grozav). Nu în ultimul rând, stresul și suprasolicitarea lasă urme adânci la nivel fizic și psihic. Și chiar dacă majoritatea joburilor de acest tip vin la pachet cu o asigurare medicală generoasă la o clinică privată, sănătatea pierdută nu ți-o poate reda nimeni cu adevărat, indiferent de suma pusă în joc.

Cine ia piciorul de pe accelerație?

Mulți dintre cei care au joburi ce le cer zece, douăsprezece ori chiar paisprezece ore de muncă pe zi par a fi destul de conștienți de

lucrurile pe care le pierd atât la nivel spiritual, cât și material. De ce o fac, totuși?

„În țările bogate, consumul constă în oameni care cheltuiesc bani pe care nu-i au pentru a cumpăra lucruri de care nu au nevoie, pentru a impresiona oameni pe care nu-i plac“, spune economistul german Joachim Spangenberg. Consumul pe credit este, într-adevăr, unul dintre principalele lucruri care te pot face prizonierul unei cariere profesionale suprasolicitanțe. Celălalt motiv important este, într-adevăr, dorința de a epata, confirmă psihologul Aurora Liiceanu. Iar cele două aspecte se împletesc și se completează deseori. „La noi, oamenii se iau unii după alții cu ușurință, există o concurență la nivelul exteriorului unui individ și nu a interiorului lui, iar afișarea standardului financiar este agresivă“, explică ea.

După zeci de ani de consumerism și idealizare a carierei profesionale, ce era obligatoriu să aibă un singur sens, ascendent, în țările din Vest a apărut și se manifestă din ce în ce mai vizibil o reacție de respingere a acestui mod de a trăi. *Downshifting*-ul (tehnic, înseamnă să treci motorul într-o treaptă inferioară de viteză) este un curent care promovează un stil de viață mai relaxat, mai sănătos, mai cumpătat, mai prietenos cu natura și pune în discuție relațiile dintre individ și timp și raportul muncă-viață. Astfel, potrivit unor studii științifice, între 1990 și 1996, 19% dintre americani au luat o decizie voluntară de a-și schimba stilul de viață (alta decât ieșirea la pensie), care le-a adus o scădere a veniturilor, arăta sociologul Juliet Schor. O cercetare similară în Australia a stabilit că 23% dintre adulții cu vârste cuprinse între 30 și 59 de ani au luat decizii identice în ultimul deceniu al secolului trecut. „Criza economică ar trebui să faciliteze *downshifting*-ul și probabil că în străinătate se întâmplă acest lucru, deși nu trebuie confundată supraviețuirea (*survival*) cu *self-sufficiency*“, spune Aurora Liiceanu.

Lucrurile nu stau tocmai la fel când ne uităm la ce se întâmplă în România. Blogul *viatalatara.wordpress.com* prezintă experiența unei familii bucureștene care a ales să reducă turația și să se mute într-un sat din Muntenia. Însă astfel de situații sunt, încă, privite ca niște curiozități.

„Societatea românească este foarte polarizată între supra-viețuire și extravaganță, opulență a noilor îmbogățiți. Ambele extreme nu au nimic de-a face cu *downshifting*-ul, pentru că acest fenomen este consecința unei atitudini față de viață, în care sărăcia și excesul nu există. Societatea românească valorizează mult dimensiunea materialistă a vieții, iar cei cu mulți bani consideră că reușita în viață trebuie exhibitată prin obiecte și stil de viață exorbitant“, explică Aurora Liiceanu. Ea crede că în România va mai trece ceva vreme până când oamenii vor înțelege că valorile majore ale vieții nu sunt banii, casele inutile de mari sau inutile de multe, petrecerea vacanțelor în hoteluri scumpe – ca spațiu al exhibiționismului financiar – ori relațiile superficiale. Și totuși, pot fi acuzați de consumerism excesiv oameni care și-au petrecut prima parte a vieții într-o penurie generală??

Pro și contra

BANII. „Suntem înconjurați de filosofia «Cumperi acum, plătești mai târziu» și am uitat valorile adevărate. Limitați-vă datoriile și preveniți cheltuielile exagerate renunțând la cardurile de credit. Cu cât cheltuiești mai mult, cu atât trebuie să muncești mai mult pentru a plăti. Amintiți-vă: cele mai bune lucruri din viață sunt gratis. Reînvățați valoarea banilor și trăiți la un nivel pe care vi-l permiteți“ (*Manifestul downshifting-ului*, Tracey Smith).

TIMPUL. „Când îți schimbi perspectivele asupra modului de petrecere a timpului, o nouă lume se deschide. Ce s-a întâmplat cu jocurile, lectura, discuțiile, interacțiunea din familie? Am uitat, pur și simplu, bucuria pe care aceste lucruri ți-o pot aduce. La ce bun să ai mulți bani dacă nu ai timp să-i cheltuiești? Cel mai important dar este timpul, care trebuie petrecut împreună cu cei mai importanți oameni din viața voastră“ (*Manifestul downshifting-ului*, Tracey Smith).

Poate o să vină vremea în care o să iau atitudine și o să țin cont de statisticile menționate mai înainte și mai ales de adevărurile amintite (conștientă fiind de adevărul celor spuse), dar deocamdată nu este posibil. Din păcate, sunt o fată materialistă care trăiește într-o lume materialistă și, deci, mi-e puțin greu să o iau din nou de la zero. Poate într-o altă zi...

Deși încă nu pot face acest pas, îi admir din tot sufletul pe cei care se avântă, riscă și obțin viața mult dorită. Cunosc astfel de persoane și mă simt intimidată de puterea lor de reacție, de idealismul lor și de sacrificiul făcut pentru a-și atinge scopurile. L-aș putea aminti aici pe Vlad, un prieten al soțului meu, care și-a vândut casa și mașina pentru a investi într-un concept cu totul nou în România, dar în care el a crezut cu tărie. A avut curaj și a luat atitudine – s-a chinuit vreo doi ani, dar afacerea a început să-i meargă bine și se gândește acum la extinderea acesteia peste praguri pe care nu și le-a imaginat inițial.

Un alt exemplu ar fi un fost coleg de serviciu, Romeo. Dacă îl vedeai de la distanță, ai fi zis că nu e mare lucru de capul lui – „un analist amărât“, ca să-mi citez colegii. Și totuși, a fost suficient să stau puțin de vorbă cu el ca să-mi dau seama de ce se ascundea în spatele acestei aparențe. Este un om extraordinar de citit, un visător și un artist în adâncul sufletului său. Mă pierdeam în conversațiile cu el, în plăcerea de a-l urmări. Nu înțelegeam motivele pentru care cineva cu

un asemenea potențial se complăce într-o poziție care nu-i aduce nicio satisfacție și care, să spunem drept, reprezintă doar un început de drum pentru cei care vor să facă ceva în viață. Se pare că, în final, nu m-a dezamăgit, pentru că a renunțat la bancă, la tot ceea ce înseamnă să fii corporatist și a ales calea artistică: teatru, dar și *hair styling*. Ce schimbare, nu?

Povești despre cei care renunță la viața în multinaționale pentru a-și urma visul găsim în lumea întreagă. Un exemplu grăitor este cel al lui Patrick Pichette, SVP și CFO Google, care, după șapte ani petrecuți în cadrul echipei Google, s-a decis să se retragă pentru a călători cu rucsacul în spate împreună cu soția sa. El a declarat că inițiativa a fost a soției, care, în timpul unei excursii pe muntele Kilimanjaro, l-a întrebat dacă nu ar vrea să continue astfel de escapade și să călătorească mai mult. Probabil că persoane precum Pichette, care au deținut atâția ani o funcție de vârf într-o companie multinațională, nu se confruntă cu restricții de ordin financiar când vine vorba să ia asemenea decizii. Pe scurt, cum spune românul, îi dă mâna să facă o asemenea mutare.

Niciodată nu este prea târziu să faci o schimbare în viața ta și să-ți urmezi visul. Acest lucru îl dovedește și o americană în vârstă de 91 de ani care de doi ani s-a alăturat echipei IDEO în Silicon Valley, o companie de design tehnologic cunoscută pentru dezvoltarea primului mouse Apple. Principala sarcină a doamnei este să dezvolte produse care să vină în întâmpinarea problemelor cu care se confruntă oamenii în vârstă, cum ar fi, de exemplu, ochelari de vedere dotați cu camere și dispozitive audio care să-i ajute pe utilizatori să-și amintească numele persoanelor.

Știm ce implică viața de corporatist și suntem nemulțumiți, și atunci de ce nu facem ceva să schimbăm situația? Ba chiar ne

amuzăm de glumele făcute pe seama corporatiștilor și ne distrăm teribil când le citim pe e-mailurile de serviciu, deși recunoaștem că unele dintre ele se apropie de adevăr.

Cred că după atâta filosofie ne-ar prinde bine o pauză în care să ne destindem, așa că putem savura următoarele glume:

1. Ce face un corporatist când ajunge la Judecata de Apoi?
Comandă o cafea și pleacă în grabă fără să plătească, scu-zându-se că mai are cinci întâlniri.
2. Cum recunoști corporatistele într-un grup de o sută de femei goale? Întrebi cine vrea hainele înapoi și cine mașină de serviciu.
3. Ce-și spun corporatiștii înainte de a face sex?

Ea: Vreau un orgasm ASAP!

El: *No problem, my dear*, dar *wait a minute*, că n-am feedback pozitiv de la *my dick!*

Ea: Oh, ce *cute*, *he's on burnout!*

4. Un angajat la multinațională e chemat în biroul șefului.

Șeful: Ești concediat!

Angajatul: Serios, credeam că sclavii se vând!